

Vizuális AKUsztika / Visual ACOustics

Szimpóziium, 2015. aug. 14-15.

Kaposvári Egyetem Művészeti Kar (Digitális Központ)

Kaposvár, Bajcsy-Zsilinszky E. u. 10.

A programok látogatása ingyenes!

idő / time	előadó lecturer	előadás címe title	absztrakt abstract	megj. / duration
Első nap / First day, Aug. 14.				
11,30 h	Megnyitó Opening	<p>Köszöntőt mond: Oláh Lajosné, Kaposvár m. j. város alpolgármestere</p> <p>Megnyitja: Dr. Hatos Pál, Kaposvári Egyetem Művészeti Kar dékánja</p>		30'
12,00	Surányi László	A vizuális zenéről		20'
12,20	Orosz Márton	Balázs Béla és az „ornamentális zene” esztétikája	<p>A filmesztéta Balázs Béla <i>A film szelleme</i> című könyvében már 1930-ban megemlékezett az abszolút filmről. Az elnevezéssel azonban nem az absztrakt mozgóképeket illette, hanem azokat az amerikai animációs filmeket, Félix macskát és Oswald nyulat nevezte annak, mint amelyekben a film adta lehetőségek a legjobban kiteljesednek. Az előadás az 1934-ben Moszkvában készült <i>To/vaj</i> című rajzfilm kapcsán arra keresi a választ, hogy milyen szerepe volt Balázs Bélának azokban az ún. „rajzos papírhanggal” folytatott szovjet-orosz kísérletekben, amelyek az optikai úton létrehozott absztrakt grafikai jelek rendszeréből álló szintetikus zenét a rajzfilm nyelvére ültetve, a két médium totális egységének a kívánalmával kívánták megalkotni.</p> <p>Alekszandr Ivanov – Pantyelejmon Szazonov – Balázs Béla: <i>To/vaj</i>, 1934. Magyar Nemzeti Digitális Archívum és Filmintézet, Budapest, Moszkva, Moszkinokombinat; operatőr és hangmérnök: Nyikolaj Voinov, zene: Lev Svarc, a film zenei aláfestése a moszkvai Ivvoszban, úgynevezett „rajzos papírhang” eljárással, a Nivotone nevű készülékkel készült; 10 perc, fekete-fehér, hangos, 35 mm</p> <p>Alexander Ivanov, Panteleimon Sazonov, and Béla Balázs: <i>The Thief</i>, 1934. Budapest, Hungarian National Film Archive (MaNDA) Moscow, Moszkinokombinat; cinematographer and sound engineer: Nikolai Voinov, music: Leonid Shvarts, the music score was made with a so-called paper sound process, with an instrument called Nivotone, in Ivvos Moscow; 10 mins, b&w, sound, 35 mm</p> <p>The two cartoon characters created by Béla Balázs – Vasya, who interferes in the plot with his huge fountain pen weapon to safeguard public property, and his companion, the dog Buddie – are a comment on a contemporaneous political declaration attributed to Stalin: “We will not let a fascist pig’s snout poke around in our Soviet gardens.” With <i>The Thief</i> the Hungarian aesthete created the type for the stock hero of Soviet animation, the “happy chap” coming out triumphantly from every adventure, who became the vehicle for communist ideology.</p>	35' (vefítéssel együtt)
12,55	Vidovszky László	Hang + Kép = Gondolkodás – A zenei vizualizáció művelődéstörténeti jelentősége	<p>A hagyományos felfogás szerint a zene megfoghatatlan, pusztán a pillanat erejéig létező jelenség, átörökítésére csak az élő zene előadói gyakorlata képes. Ennek megfelelően a zenei magaskultúrák legfőljebb előadói/mnemotechnikai segédeszközként használtak jeleket, a zenei emlékezet rögzítésére elsősorban az írás szolgált segítségül Görögországtól Kínáig.</p> <p>A középkori nyugat-európai hangjegyírás gyökeresen más utat választott, amikor a zene immanens tulajdonságait (hangmagasság, időtartam) egy kizárólag ezekre a tulajdonságokra vonatkoztatott jelrendszerrel igyekezett rögzíteni. Az így létrejött vizuális ábrázolás (a négy- majd ötvonalas rendszer, a metrumok és az időtartamok jelei) átalakította a zenéről addig vallott elképzeléseinket, új kifejezési formákat, kompozíciós technikákat tett lehetővé. A hangjegyírás révén korábban elképzelhetetlen összefüggések váltak érzékelhetővé és szerkeszthetővé (harmónia, ellenpont, imitáció, inverzió etc.), gyakorlatilag megsokszorozva a zenei kifejezés lehetőségeit. Ezeket a felismeréseket a középkor tudományos gyakorlata igyekezett minél általánosabb és univerzálisabb (matematikai, asztronómiai stb.) összefüggésként értelmezni, amivel nagy mértékben hozzájárult az újkori európai racionális gondolkodás kialakulásához, az absztrakciós készségek és képességek fejlesztéséhez.</p> <p>Előadásomban röviden bemutatom a zene ábrázolásának a fejlődését, ezek zenei következményeit.</p> <p>According to the conventional approach, music is an impalpable phenomenon existing only for the moment and it survives only through the performative practice of live music. Accordingly, the musical high-cultures used signs only as performers’ mnemotechnical aids; recording musical memory was primarily done by writing from Greece to China. Musical notation in mediaeval Western Europe chose a radically different path striving to record the immanent properties of music (pitch, duration) with a sign system related to these properties exclusively. The resulting visual representation (the four-, later five-line staff, signs of the meters and the duration) changed our earlier concepts on music enabling new forms of expression and composition techniques. Notation made as yet unimaginable connections perceptible and editable (harmony, counterpoint, imitation, inversion etc.), practically multiplying the possibilities of musical expression. Mediaeval scholarly practice aimed at interpreting these new findings as ever more general and universal (mathematical, astronomical etc.) connections, contributing a good deal to the development of modern European rational thinking, abstraction skills and abilities. In my paper, I shall briefly introduce the development of the representation of music and its consequences in music.</p>	20'

idő / time	előadó lecturer	előadás címe title	absztrakt abstract	megj. / duration
Első nap / First day, Aug. 14.				
13,15	Jörg Jewanski	The Farblichtmusik (Colorlight-music) of Alexander László	The pianist and composer Alexander (= Sándor) László (* 1895 in Budapest, † 1970 in Los Angeles) conceived the idea of combining music and painting in a way that would subordinate neither art to the other. To this end, he began collaborating with the German painter Matthias Holl. His paintings, based closely on associations László had while playing the piano, were transferred onto slides, for projection onto a screen. László's <i>Farblichtmusik</i> (Colorlight music) was first performed in 1925 in Kiel, Germany. Between 1925 and 27 László gave more than 1000 performances of his <i>Farblichtmusik</i> throughout all of Germany. During a single 6-month exhibition in Duesseldorf, more than 40,000 persons attended performances of his <i>Farblichtmusik</i> . Hundreds of reviews of these events appeared in newspapers and magazines in many different countries. While the reviews exhibited a wide spectrum of opinions, from <i>Birth of a new art form to Kitsch</i> , the negative reviews predominated. At the end of 1927, László turned away from <i>Farblichtmusik</i> and began to compose film music. Because he was half Jewish, he had to flee from the Nazis in 1933, and he went first to Budapest, where he worked in the film industry, and then, in 1938, to New York. There he returned to his <i>Farblichtmusik</i> . Together with the composer John W. Haussermann Junior, a wealthy heir, he founded the <i>American Colorlight-Music Society</i> . He worked again at his <i>Farblichtmusik</i> , but no performance can be proved to have taken place. In 1943, László got an offer to go to Hollywood, where he composed the music for some 35 films and for numerous TV series. <i>Farblichtmusik</i> was now a closed chapter in his life, but he still worked at combining pictures with music. Based on my archive, in 2004 in Zürich, Switzerland, his <i>Farblichtmusik</i> was presented first time after 1927 in an actual new version.	30'
13,45	Szünet / Break			30'
14,15	M. Tóth Éva	Nem vénnek való zenék – Formabontó animációs hang-képek.	A címben jelzett „kirekesztő” kategorizálás természetesen ironikusnak szánt megkülönböztetés azon animációs hang-képekre, amelyek a műfajban szokatlanok, meglepőek, vagy egyenesen irritálóak lehetnek a konvencionális befogadói ízlés számára. Rendezőként jómagam is sokszor kaptam óvatos vagy éppen értetlenkedő kérdést – gyakran szakmai körből – arra vonatkozóan, miért nehezteltem szándékosan a közönség dolgát nonkomform zenei választásaimmal, miért „riasztom el” a nézőimet az amúgy „szép” vizualitású filmjeimtől? Nos, a válasz természetesen az, hogy az adott mű az adott hangdesignnal szerves egységet képez, s alkotóként elképzelhetetlen számomra, hogy nézőbarát engedményeket tegyek a gyorsabb, könnyebb fogyaszthatóság érdekében. A nézőben lehet bízni, s kezdetben talán csodálkozik, hogy jó, ez mi? , de ha sikerül megbirkóznia feladattal, legközelebb már beavatottnak érzi magát. Közönség pedig bárki lehet, én is, csodálkozom is gyakran... A vén jelzővel tehát nem életkorra, hanem a szokatlant türelmetlenül elutasító attitűdre utalok, mellyel szemben örökifjak mindazon változatos életkorú alkotók és befogadók, akik nyitottak az újra, a kísérletre, s akik az animációs műfajt időről időre megmentik a teljes kommerszialisálódás unalmától. „Nem véneknek” szánt előadásomhoz immár klasszikus kísérleti alkotásokból és saját művekből válogattam példákat. The “exclusionary” category in the title is of course just some ironizing badge for animation audio images that are unusual, surprising, even irritating in the genre for the taste of the conventional audience. As a director myself I have often been targeted with cautious or confused questions – often from professional circles – as to why I make the audience face extra challenges with my non-conform selections of music, why I “deter” them from my films otherwise visually “attractive”? Well, the obvious answer is that the work in question creates an organic whole with the sound design, and as creator I cannot imagine making audience-friendly concessions for faster, easier palatability. One can trust their audience, and the first reaction may be “Wow, what’s this?”. Once the task is solved, however, the “outsider” feeling will be lost. And anyone can be audience including me, and trust me, I am often taken aback... The word “old” does not, then, refer to age, but an attitude impatiently resisting the unusual, in contrast with the evergreen creators and audiences of all ages open to the new, the experimental, ready to save the animation genre from the utter boredom of full commercialisation. I illustrate my paper for “non-old ones” with examples from once experimental, now classic works and some of my own.	35' (vetítéssel együtt)
14,50	Szigetvári Andrea – Stewart Collinson	„Sonikinos”: the process of making, and reflection on sonic cinema, through the co-creation and combination of sound and moving image	Sonikinos: is the term we use to describe the work we have created collaboratively since April 2014, namely <i>“Transitus Angeli”</i> and <i>“Transitus Siderum”</i> . Through the use of this palindromic portmanteau-word , we attempt to articulate and define both the work, <i>Transitus Angeli</i> , in particular, and the process by which it is created. We will reflect on the work through reference to the concept of Gestalt: spatially as it applies to the visual, temporally, as it applies to the auditory and spatio-temporally as it applies to the domain of audio-vision. We will attempt to analyse the work through reference to Chion’s concept, “point of synchronisation”, with its origins in Lacan’s “Point de capiton”, and the creative possibility of slippage in “loose synchronism” or as we might call it, a “cloud of synchronisation”. Finally, we try to extend the concepts of gesture and texture, as defined in Smalley’s spectromophology, to the audiovisual domain.	25'
15,15	Kovács Balázs	Zene- (akusztika+hang) = ? Music- (acoustics+sound) = ?	Előadásom központi kérdései: Mit jelent a vizuális zene a kompozíció oldaláról tekintve? Miben más a vizuális kompozíció az (absztrakt vagy generatív, néma vagy hangos) animációval szemben? Milyen szerepe lehet az experimentumnak, a (foto)realitásnak ebben a kontextusban? Hogyan közelíthetjük meg mindezek alapján a vizuális akusztika (nem paradox?) fogalmát? Habár nem vagyok benne biztos, hogy ezekre a kérdésekre egységes választ adhatunk, mégis, talán megfogalmazhatunk egy állásfoglalást, ami a jövőbeni alkotói munkát elősegítheti. The talk addresses the following questions: What visual music means from the point of view the composition? How the visual composition differs from the (abstract or generative, muted or unmuted) animation? What type of role we could offer to the experimental attitude, to the (foto)realism in this context? However I’m not sure to find a general answer to these questions, we could propose a manifest in order to help the future work.	20'
15,35	Sörös Zsolt	Az érzékelhető határán – Más hangok On the Edge of Perceptibility – Sound Art	A hang az elmúlt évtizedek képzőművészetében egyre nagyobb teret nyerő médium, annak ellenére, hogy ez alapjaiban ellenkező látszik a képzőművészet fogalmával. Sound is a medium that has gained more and more ground in the visual arts in recent decades, even though it seems to contradict the very concept of visual art.	35' (vetítéssel együtt)

idő / time	előadó lecturer	előadás címe title	absztrakt abstract	megj. / duration
Első nap / First day, Aug. 14.				
16,10	Gyenes Zsolt	Knecht, Leverkühn és Gently – Vizuális akusztikai elemek három regény kapcsán Knecht, Leverkühn and Gently – Elements of Visual Acoustics in con- nection with three novels	A tökéletes, holisztikus zene egyféle változatát Douglas Adams vizionálja „Dirk Gently holisztikus nyomozóirodája” (1978) című művében. A hang- és kép-tér a mozgással egyetemben azonosul magával az étellel. A zene túllép önnön dimenzióin. (A mű ezáltal meg is szűnik.) Thomas Mann-nak a „Doktor Faustus” (1947) című művében említett „vizuális akusztikája”, vagy „ozmotikus tenyészeté” Conrad Beissel naiv zsenialitásától akár Lillian F. Schwartz művészetéig nyújt párhuzamokat; készíti az olvasót esetleges továbbgondolásokra. Legszélesebb körben Hermann Hesse „Üveggyöngyjáték” (1943) című regényében találunk áthallásokat a vizuális zene irányába. A tökéletes nyelv keresése, a matematika szerepe, az ős-középpont felé való haladás, a határok átlépése és az állandó mozgás mind olyan pontok, melyek irányjelző póznaként szűrhetők le a képzeletbeli úton. A vizuális zene felől egy egységes szellem irányába közeledhetünk. Mi lehet az a közös nyelv, mely segíthet az út bejárása kapcsán? Vissza az alapegységekhez; a nappalhoz és éjszakához...? A version of perfect holistic music is envisioned by Douglas Adams in his “Dirk Gently’s Holistic Detective Agency” (1978). Audio and visual space as well as motion are identified with life itself. Music oversteps its own dimensions. (Thus the work also ceases to exist.) The “visual acoustic” or “osmotic growth” mentioned in Thomas Mann’ „Doctor Faustus” (1947) offers parallels from Conrad Beissel’ naive genius or Lillian F. Schwartz’s art urging the reader to attempt thinking further. In the broadest circle Hermann Hesse’s „ Das Glasperlenspiel” (1943) features crosstalk to visual music. The quest for the perfect language, the role of mathematics, the progress towards the primeval centre, crossing borders and perpetual motion are all points which could serve as signposts along an imaginary road. From visual music we can approach a unified spirit. What may be the common language helping us to walk the path? Back to basic units; day and night...?	20'
16,30	Szünet / Break			30'
17,00	Szigetvári A. S. Collinson	Transitus Angeli	Andrea Szigetvári: Sound Composition & Design. Stewart Collinson: 16mm-Film Painting & Visual Composition. Colour, 11.17' 2014 Transitus Angeli is located within the stream of film-work that has sought alternatives to realistic visual representation and figuration, but acknowledges that abstraction in both the visual and sonic domains cannot be separated from the world from which it emerges. Ironically titled, this piece of “sonic cinema”, or “sonikinos” is an oppositional response to current reactionary tendencies and growing economic, social and political turbulence. Through systematic distortion and deconstruction, a synthesised bell-sound becomes transformed into a rough-music, charivari, scampanate, or katzenmusik, articulated and reinforced visually, syncretically, and synaesthetically by the agitated jitter of a visual field derived from digitised looped and sequenced hand-painted 16 mm film. Is this the beating of wings or the frantic flapping of flags?	12'
17,15	Válogatás magyar művészek vizuális zenei munkáiból Selection: Contemporary Hungarian Visual Music	Kurátor: Gyenes Zs.	Lux Antal: Mondhof/Holdudvar, 05:30 2012. Lux Antal: Sign, 02:00, 2013. Czakó Zsolt: Debussy/Ballade, 06:30, 2012-13. Czakó Zsolt: Kodály/Il pleut dans la ville, 01:43, 2012-13. Koroknai Zsolt: Digital Sound Étalon, 01:00, 2011. Koroknai Zsolt: Singular Resonance, 04:40, 2015. Gyenes Zsolt: Két egyperces mozgókép hanggal Eadweard Muybridge egy-egy fotószekvenciájára / Two one minute motion pictures with sound based on two photo-sequences of Eadweard Muybridge, 02:00, 2015.	
21,00	Audio: SoftMotel Vizuál: Fényhangár	Mester Balázs Papp Pala László	A SoftMotel egy 2007-óta létező Kaposvári elektronikus zenei formáció. Zenéjére jellemző a kísérletezés és az ambient-re jellemző lassú építkezés egyaránt. Élő audióvizuális performansszal, vagyis egyedi zenei látásmóddal és különleges VJ show-val mutatkozik be pénteken este az előadások után. SoftMotel is an electronic music ensemble from Kaposvár existing since 2007. Their music is described by experiments and slow building typical of ambient. They will come up with a live audio visual performance that is a unique musical vision and a special VJ show after the sessions on Friday night.	1h30'
Második nap / Second day, Aug. 15.				
9,30	Szirmay Zsanett–Tárkány-Kovács Bálint	Soundweaving – Audiovizuális határátlépések	A Soundweaving projekt lényege a lyukkártyás zengőfésűs zenelejátszóra átirrt, a magyar népi hímzésekben ismert, tradicionális keresztzemes minta és annak hangji leképzése. A zenedoboz szalagjaihoz a keresztzemes mintát maga az alkotó lyukasztotta. A lyukszalag jelen esetben a kotta. A minták alapjául párnákon és ingeken fellelhető, bukovinai székely, kalotaszegi és magyarországi népi hímzések szolgáltak. A hímzések a transzformáció során lézervágott textilekké alakultak, a keresztzemes minták pedig dallammá. A Soundweaving minden érzékszervet egyszerre mozgat meg és interakcióra invitál. A népművészet, a design és a zene határterületeit ötvöző projekt többféle médiumot használ, több síkon kommunikál. Egyként tartozik az analóg és a digitális világhoz, amennyiben a kézzel készült hímzések lézervágott minták formájában értelmeződnek át. Ugyanakkor a vizuális világ auditív módon jelenik meg benne, illetve a zene grafikai karaktere jut szerephez a dallamsorok felépítésénél. Soundweaving project is the traditional cross-stitching pattern used in Hungarian folk embroidery transformed into sound by a punch card comb music player. The cross-stitch pattern of holes on the tape in the musical box were punched by the creator, Zsanett Szirmay. In this case, the punched tape acts as the score. Embroidered shirts and pillows from the Transylvanian Bukovina, and from Kalotaszeg and Hungary served as a basis for the patterns. As part of the transformation, embroidery patterns turned into laser cut textile pieces, and cross-stitched patterns into melodies. Soundweaving equally stimulates all senses, and calls for interaction. The project uses multiple media and communicates on diverse planes, combining the borderlands of folk art, design and music. It belongs to the analogue and digital realms at the same time as the handmade embroidery is translated into laser cut patterns. At the same time, the visual world is presented in audio, or rather the graphic aspect of music gets a role in developing the tunes. Bálint Tárkány-Kovács, folk musician and composer was instrumental in the audio mapping and developing the tunes.	35' Interaktív programmal is készülünk. Bemutatjuk a zeneszerkezetet és ki lehet próbálni.

idő / time	előadó lecturer	előadás címe title	absztrakt abstract	megj. / duration
Második nap / Second day, Aug. 15.				
10,05	Bali János	Fények a hallás sötétjében: Pythagoras és Guido Lights in the darkness of hearing: Pythagoras and Guido	<p>Korunk hivatásos zenészei és zenetanulói számára magától értetődő a hangok világában a billentyűzet segítségével való tájékozódás. Ám e koordinárendszer evidenciája a zenei tér mély szakadékait és örvényeit rejti el. Előadásom megkísérli a billentyűzet előtti zenei világ legmélyebb problémáit feltárni és bemutatni a megoldásukért tett legfontosabb antik és középkori, a hallás terét vizualizáló erőfeszítéseket.</p> <p>For the professional musicians and for all the music-students of our days the keyboard serves as an evident tool for orientation in the world of sounds. But, the normality of this coordinate system covers great abysses and turmoils of the musical space. My lecture tries to rediscover the deepest problems of the pre-keyboard musical thinking, and presents the most important antique and medieval efforts to solve them by visualisation of the space of hearing.</p> <p>A hangszerem úgy néz ki, hogy a teremben egy maximális méretű szabályos hatszög csúcsaiba kell tenni az általam odavitt hat hangszórót (6 db egyforma, keskeny, kb. 1-1,5 m magas posztamens; a hangszórók kicsik, 15x15 cm az alapjuk, 25 cm magasak). Középen van egy kis állványon az elektronika, belekötve négy bemikrofonozott furulya és pedálok. Bekapcsoljuk, és beülhet akárki játszani. Érdekes tér-élményt produkál...</p>	40' előadás + a hangszer kipróbálható külön teremben
10,45	BKF Animáció / College of Communication, Budapest	Előadás, vetítés	<p>M. Tóth Éva vezetésével</p> <p>A BKF-Animáció hangja A BKF immár ötödik évfolyamát indító animáció alapszakán komoly hangsúlyt kap a hallgatók zenei fejlesztése. A praxisorientált szemléletű képzési koncepcióból eredően sokoldalú gyakorlati ismeretszerzésre törekszünk. Célunk, hogy a hallgatók önállóan is tudjanak hang-képeket alkotni, ismerjék meg a kortárs technológia számukra kínált lehetőségeit, s rugaszkodjanak el a kliséktől, a közhelyektől akár saját hang-munkáikban, akár ha zeneszerzőkkel, hangmérnökökkel dolgoznak együtt.</p> <p>A munka következetesen folytatódik a Mozgóképművész mesterszak animáció specializációján, s szeptembertől az önálló Animáció mesterszakra módunk nyílik e komplex képességfejlesztést elmélyíteni, összetett projekteknél kiteljesíteni.</p> <p>Szigetvári Andrea és Kerestes Szabolcs vezetésével, Sály László speciális közreműködésével intenzív, gyakran szokatlan kreatív gyakorlatok, célorientált szakmai feladatok és zeneszerző-hallgatókkal zajló közös alkotómunka során készülnek hallgatóink hivatásuk e fontos területének értő, kooperatív művelésére.</p> <p>A sokrétű program eredményességéről a vetítésre válogatott hallgatói gyakorlatok, egyedi alkotások tanúskodnak.</p> <p>The animation BA of BKF now beginning its fifth year puts a special emphasis on the musical development of students. Originating from the practice oriented training concept, we prioritise many-sided practical learning. Our aim is that the students be able to create audio images individually, get to know possibilities offered by contemporary technology and get away from clichés and commonplaces both in individual projects and cooperating with composers and sound engineers.</p> <p>Work continues consistently in the animation special course of the Motion Picture Artist MA and from September, the independent Animation MA will offer a chance to deepen this complex skill development and expand in multiple projects. Thanks to the leadership of Andrea Szigetvári and Szabolcs Kerestes with László Sály's special contribution, our students are trained to acquire an understanding, cooperative practice of this part of their profession through intensive, often unusual creative exercises, target oriented professional tasks and creative work in cooperation with composition majors.</p>	40'
11,25	Szünet / Break			15'
11,40	Zeneakadémia Academy of Music, Budapest – művek		Szigetvári Andrea vezetésével	40'
12,20	PTE MAMI Pécs University	Interaktív munkák	Kovács Balázs vezetésével	kiállítás
12,50	KE MK Kaposvár University	„Coloroid” c. interaktív mű bemutatása	Papp Pala László vezetésével	kiállítás
13,15-13,30	Zárás / Closing			

A rendezvény támogatói:
Kaposvár m. j. város polgármestere
Csiky Gergely Színház, Kaposvár, Kaposfest

További információ:
Gyenes Zsolt, Kaposvári Egyetem Művészeti Kar, dyenes@gmail.com